

8. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

ÜNİTE KAVRAMLARI

DEMOKRASİ: Halkın kendi kendini yönetme biçimidir.

SİYASİ PARTİ: Benzer siyasi görüşleri paylaşan kişilerin bir ülkenin yönetiminde söz sahibi olmak üzere kurdukları teşkilatlardır.

CUMHURİYET HALK FIRKASI: (9 Eylül 1923)

Temeli Sivas kongresinde oluşturulan Anadolu ve Rumeli müdafaa-i Hukuk Cemiyetine dayanan Halk Fırkası'nı 9 Eylül 1923'te Mustafa Kemal kurdu.

Cumhuriyetin ilanından sonra **Cumhuriyet Halk Fırkası** adını aldı. 1950 yılına kadar ülkeyi yönetmiştir. **Cumhuriyet tarihinin ilk siyasi partisidir.**

TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASI: (17 Kasım 1924-3 Haziran 1925)

Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Rauf Orbay, Adnan Adıvar, Refet Bele tarafından kurulmuştur. **Başkanı Kazım Karabekir'dir.** Eğitimde milliliği, ekonomide liberalizmi savunmaktadır. **Ülkemizin ilk muhalefet partisidir.**

Parti programında **“dini inanç ve esaslara saygılıdır.”** ifadesinin vurgulanması inkılap karşıtlarının partide yer almasına neden oldu. Parti faaliyetleri ve bazı üyelerin **“Şeyh Sait İsyanı”** ile ilgili oldukları tespit edilince 3 Haziran 1925'te parti kapatıldı. **Böylece çok partili hayata geçiş denemesinin ilki başarısız oldu.**

SERBEST CUMHURİYET FIRKASI: (12 Ağustos 1930-17 Kasım 1930)

Dünyadaki ekonomik bunalımın ülkemizi de etkilemesi üzerine Atatürk'ün teklifi ile Paris Büyükelçisi **Fethi Okyar** tarafından kuruldu.

Cumhuriyet ve inkılap karşıtlarının partinin kuruluş amaçlarından saptığını gören Fethi Okyar kendi isteğiyle partiyi kapattı.

Çok partili hayata geçiş için iki kez deneme yapılmış, ikisi de başarısız olmuştur. Bu durum toplumun henüz çok partili hayata geçiş için hazır olmadığını gösterir.

MUSTAFA KEMAL'E SUİKAST GİRİŞİMİ (15 Haziran 1926)

Yapılan inkılaplar yeni rejim ve Mustafa Kemal'den rahatsız olanlar Mustafa Kemal'i ortadan kaldırmak için suikast girişiminde bulundular.

İzmir gezisinde suikast düzenlemek istediler. İzmir'e bir gün geç gelince plan ortaya çıktı. Suikastçılar yakalanarak İstiklal Mahkemelerinde yargılandı.

Olay duyulunca tüm ülkede mitingler düzenlendi. Halk Mustafa Kemal ve inkılaplara sahip çıktı.

Mustafa Kemal suikasti öğrenince **“Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.”** demiştir

JEOPOLİTİK: İçinde bulunduğu coğrafyanın ve onun yanı sıra ekonominin, nüfusun vb. bir devletin siyaseti üzerindeki etkisidir.

Türkiye'nin Jeopolitik Konumunun sonuçları:

- ➔ Türkiye; Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının birleştiği bir bölgede yer alması
- ➔ Bir tarafında zengin petrol yataklarına sahip Ortadoğu ülkeleri, diğer tarafında ise sanayileşmiş Avrupa devletlerinin bulunması
- ➔ Ürettikleri ürünler bakımından birbirine muhtaç olan bu iki bölge arasındaki yolların Türkiye'den geçmesi
- ➔ Üç tarafının denizlerle çevrili olması

İÇ TEHDİT: Kökü ve kışkırtıcı kaynakları içeride ve dışarıda olan, yurt içinde açık veya gizli faaliyetler sonucu yurdun iç güvenliğini sarsan tehlikeler ile anayasada belirlenen devlet düzenini yıkarak yerine kendi ideolojilerine uygun bir düzen kurmayı ve ülkeyi bölmeyi amaçlayan tehdittir.

Örnek: 15 Temmuz darbe girişimi

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden beri birçok tehlikeye maruz kalmıştır. Bu tehlikelerden biri de 15 Temmuz hain darbe girişimidir. Birlik ve beraberlik içinde birçok tehlikenin üstesinden gelen milletimiz, 15 Temmuz'da da tek vücut olarak iradesine, ülkesine ve cumhuriyetine sahip çıkmış; hainlere geçit vermemiştir. Böylece milletimiz, Atatürk'ün "Bir milletin büyüklüğü coğrafi yüz ölçümü ile değil; yüreğinin asaleti, ülküsünün yüksekliği ile ölçülür." sözlerindeki övgüye layık olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır.

DIŞ TEHDİT: Diğer bir ülkenin veya uluslararası terör örgütlerinin niyetlerinin, imkân ve kabiliyetleri ile hareketlerinin yansıdığı tehdittir.

**DERS NOTU, TEST, ETKİNLİK, BULMACA
PDF DÖKÜMANLARI ve VİDEOLARI İÇİN
AŞAĞIDAKİ YOUTUBE LİNKİNE
TIKLAYINIZ.**

**[https://www.youtube.com/channel/UC10r3pDH
Wk-0kstFT-ggI0g?view_as=subscriber](https://www.youtube.com/channel/UC10r3pDH
Wk-0kstFT-ggI0g?view_as=subscriber)**

KANAL ADI:

Sosyal Hocası Mustafa